

Асоциация на индустриалния капитал в България вчера в медиите

Вестник Монитор

✓ **Бизнесът търси работници 3 в 1**

<http://www.monitor.bg/article?id=317409>

Фирмите у нас търсят само работници „3 в 1“, които да съвместяват няколко длъжности. Заради кризата бизнесът свива максимално персонала си, като се старее да запази само многофункционалните служители. Това твърди експертът по човешки ресурси Надя Василева от „Менпауър - България“.

В момента обаче е почти невъзможно да се намерят хора с подобна висока квалификация. Заради това хем има безработица, хем остават незаети работни места. Според експертката работодателите сега се страхуват да правят дългосрочни инвестиции в квалификация на кадрите си и се стараят да задържат само многофункционалните. Заради ниската или направо липсващата професионална подготовка на работната сила те се принуждават непрекъснато да уволняват хора, като в същото време продължават да търсят нови. Според шефа на Българската стопанска камара Божидар Данев тъкмо липсата на умения е пречка работодателите да назначават младежи. Безработицата сред тях е висока не защото бизнесът не иска да ги наеме, а защото не умеят нищо, признава и Васил Велев, шеф на другата работодателска организация - Асоциацията на индустриалния капитал. Според статистиката

в производството работят главно хора над 40 години

Работодателите искат бърза възвращаемост, но в средносрочен план, ако не залагат на младежите, ще загубят, предупреждава Надя Василева. Бизнесът трябвало да е отворен към новите попълнения, ако иска да се развива. Близо 23,3% от безработните у нас са млади хора под 29 години. Според справката на националната статистика при мъжете процентът е почти 30, докато при дамите е по-нисък и достига близо 24%. По този показател България не е сред рекордьорите в Европа. През октомври 2011 г. средното ниво на младежката безработица в Европейския съюз е 22%, докато в еврозоната е малко по-нисък - 21.4%. Година по-рано тези показатели са били съответно 20.9% и 20.6%.

Най-лесно младите хора си намират работа в Холандия

където без препитание са едва 8.2% от тях, в Германия те са 8,5% и в Австрия - 9.1%. Най-тежък е проблемът с безработицата както при младите, така и при по-възрастните в Испания, където нивото е 48,9% и Гърция - 45.1% .

Гоним средните европейски показатели, коментира депутатът от парламентарната социална комисия Хасан Адемов и предупреждава, че на повечето обявени конкурси за нови работни места хората под 30 години трудно пробиват, защото най-често като предварителни условия в тях са записани

поне 3 години стаж по специалността

или задължителен опит. Според данните на Агенцията по заетостта близо 6500 от младежите без работа са с диплома от ВУЗ и въпреки квалификацията си се оказва, че никой не се нуждае от нея.

Според Евростат в съюза тази есен на улицата са останали 5,4 млн. човека под 25 години и в сравнение с миналата година младежката безработица се е увеличила с близо 222 000 човека.

darikfinance.bg

✓ **Информатиците не са сиви**

<http://darikfinance.bg/novini/67429/%C8%ED%F4%EE%F0%EC%E0%F2%E8%F6%E8%F2%E5+%ED%E5+%F1%E0+%F1%E8%E2%E8>

Голямото множество фирми, които работят в областта на информационните технологии в България, са с българска собственост (92.9%). 86% от тях са разположени в столицата. Половината от нашите ИТ компании са с между 11 и 50 наети лица, а в 38.7% от фирмите персоналет е под 10 души.

Това са част от заключенията в изследването на Асоциацията на индустриалния капитал в България, което има за цел да установи състоянието на неформалната икономика /сивия сектор/ в българската икономика и да предложи мерки за превенцията му.

Заключението на АИКБ е, че българските информатици са на добро, европейско равнище по отношение дял на сивия сектор. Ръководителите на компании в бранша се обединяват около оценка за 10 – 25% сив дял.

Всеки втори от ИТ работодателите е на мнение, че ограничаването на сивия сектор в бранша е възможно, но то трябва да става с помощта на добре прецизирани превантивни мерки. Според 47% от анкетираните ръководители, сивите практики са очевидно нарушение на законодателството, но правят уговорката, че тези нарушения са допустими в условия на криза.

Експерти предупреждават, че раздробеността на интелектуалния потенциал в бранша на малки и средни фирми крие сериозни рискове от установяване на монополизъм от страна на големите фирми в областта на информационните технологии – информира още АИКБ.

Сред фирмите от бранша с най-големи пазарни дялове са тези, чиято основна дейност е производството на компютърно оборудване и търговия (42.8%), следвани от фирмите, предоставящи информационни и сервизни услуги (34.7%) и фирмите, които разработват софтуер (30.7%).

57.1% от ИТ фирмите работят само с български партньори. 25.5% имат някакъв достъп до външни пазари, а 4.1% работят преимуществено за външни пазари.

Светлата оценка в ИТ сектора у нас е радваща, тъй като в преобладаващия случай физическите лица са крайни потребители на произвежданите стоки и услуги. По принцип, това създава условия за сиви практики като нефактуриране на реалните продажби, неиздаване на финансови документи за предоставени услуги, продажби на дъмпингови цени. Според композитния индекс Икономика на светло, изготвян от АИКБ, 35.55% от българската икономика е сива. Според работодателите в ИТ сектора, от 2000 г. насам сивият сектор в бранша е намалял двойно.

b2bnews.bg

✓ Сивата икономика в бранш "Информационни технологии"

http://b2bnews.bg/view.php?url=http://www.lev.bg/view_article.php?article_id=57135

Материалът е част от информационната кампания „Сивата икономика – браншови разрез“ на Асоциацията на индустриалния капитал и отразява оценките и мненията на обхвата и проявленията на неформалната икономика в бранш „Информационни технологии“.

Специфика на бранш „Информационните технологии“

Браншовото изследване показва, че фирмите в областта на информационните технологии в преобладаващата си част (92,9%) са български. Това е един от браншовете с изключително високи нива на частни фирми – само 4% от фирмите в бранша са с над 51% държавно участие. Впечатляващ е фактът, че 86% от фирмите от бранша са ситuirани в София, а останалите 14% работят в по-големите областни градове. Сред фирмите от бранша преобладават малките фирми с наети между 11 и 50 лица (50,1%), значителен е делът (38,7%) и на малките фирми, в които персоналът е до 10 лица. В тази връзка експерти от бранша предупреждават, че раздробеността на интелектуалния потенциал в бранша на малки и средни фирми крие сериозни рискове от установяване на монополизъм от страна на големите фирми в областта на информационните технологии. Позитивната тенденция обаче е, че независимо от усложняването на ситуацията в бранша поради глобалната финансова криза, фирмените ръководства са проявили гъвкавост и са запазили работещите в бранша специалисти, очевидно с надеждата за по-благоприятни икономически времена. В сравнение с останалите браншове, фирмите от информационните технологии са съхранили почти непроменени нивата на заетите в тях лица. Сред фирмите от бранша с най-големи пазарни дялове са тези, чиято основна дейност е производството на компютърно оборудване и търговия (42.8%), следвани от фирмите, предоставящи информационни и сервизни услуги (34.7%) и фирмите, които разработват софтуер (30.7%).

Браншовото изследване показва, че връзките с чуждестранни фирми все още е слаба, макар че информационните технологии не биха могли да имат добро развитие без обединяване на усилията в областта с аналогични чужди фирми. Структурата на клиентите на фирмите от бранша е показателна: 57,1% от фирмите работят само с български партньори, 18,4% - работят еднакво добре и с български, и с чуждестранни партньори, а само с чуждестранни партньори работят 8,2% от фирмите в бранша. Това се отразява и на излизането на българския интелектуален продукт на международния пазар. Данните от изследването сочат, че през 2008 г. едва 23.5% от фирмите са имали излаз до външни пазари. През 2009 и 2010 г. този процент се е увеличил с 2.1%, а през 2010 г. 4.1% фирмите са работили преимуществено за външни пазари.

Крайните продукти на бранша са насочени към физическите лица

Характерно за бранша е, че в преобладаващия случай физическите лица са крайни потребители на произвежданите стоки и услуги. От гледна точка на рисковете за сиви практики, това е основание за повишено внимание – когато крайните потребители са физически лица, това създава «по-благоприятни» условия за такива сиви практики като нефактуриране на реалните продажби, неиздаване на финансови документи за предоставени услуги, продажби на дъмпингови цени. Като краен резултат, предоставянето на услуги и стоки за физически лица «облагодателства» работещите в бранша фирми, като им дава реални възможности да не изваждат «на светло» реалните си обороти и в последствие да плащат по-ниски данъци. Въпрос на фирмена политика и морал е работодателят да реши дали ще остане изряден спрямо държавата или ще бъде изкушен от предоставящите му се ситуации за по-висока рентабилност, срещу компромиси със законодателството.

Сивите практики в бранш "Информационни технологии"

Нивата на сивия сектор в бранша се коментират в контекста на оценките на изследваните работодатели за обхвата на сенчестата икономика в страната като цяло. Работодателите от бранш информационни технологии са склонни да оценяват сивата икономика в национален мащаб в рамките на 20-30%. Съдейки по оценките на работодателите от бранш информационни технологии, сивият сектор в бранша е в границите между 11 и 25% - на това мнение са 42,8% от работодателите в бранша. Всеки четвърти от работодателите от бранша обаче счита, че сивото в бранша не надхвърля 10%. Различията в оценките на работодателите от бранша за нивата сивите практики в дейността на фирмите от бранша са напълно логични. Работодателите се сблъскват с различни реалности и всеки в различна степен търпи ударите на сивия сектор. По-същественото в случая е това, че като цяло работодателите от бранша се обединяват около мнението, че сивите сред тях са в границите между 10 и 25%, което дори в европейски мащаб е едно от средните нива на неспазване на правилата.

Работодателите от бранша асоциират сивата икономика преимуществено с неплащането в пълен размер на дължимите данъци (59.3%), неплащането на пълния размер на социалните и здравните осигуровки (51,0%), нефактурирането на

продажбите на крайните стоки или услуги (30,4%) и неспазването на данъчните разпоредби (27.6%). Към тези традиционни сиви практики, принципно характерни за всички браншове, работодателите от бранш информационни технологии добавят нелоялната конкуренция (36,7%), която заедно с практиката за копиране на изделия(26,4%) се припознава от тях като един от най-сериозните проблеми на изрядните работодатели от бранша. Повишената чувствителност по отношение на нелоялната конкуренция бе установена още на етапа на дълбочинните интервюта с работодатели от бранша, които в своите разкази за сивите практики в бранша обърнаха сериозно внимание върху нелоялната конкуренция като една от типичните и крайно опасни сиви практики в бранша.

В сравнителен план интерес представляват данните от браншовото изследване за тенденциите в обхвата на сивия сектор в бранш информационни технологии. Според оценките на работодателите от бранша за три времеви точки – 2000, 2006 и 2010 г., в сравнение с 2000 г. сивият сектор в бранша е намалял почти два пъти – ако по мнението на 18,3% от работодателите през 2000 г. сивестите практики в бранша са били между 25 и 50%, то десет години по-късно сивите практики се оценяват преимуществено в диапазона 11-25%. Ако за 2000 г. 9,2% от работодателите са посочили ниво на сивия сектор в бранша над 75%, то през 2010 г. само 2,0% от работодателите са склонни да оценяват нивото на сивото в бранша на такива екстремни стойности като 75% и повече. Така ако се опитаме да видим сивотата на бранш информационни технологии през очите на работодателите от бранша, би следвало да сме оптимистично настроени – налице е положителна тенденция на ограничаване на сивите практики в бранш и свиването им до «поносими» граници. Според работодателите от бранш информационни технологии, основните причини за работа в зоната на сивата икономика са нежеланието да се заплащат реално дължимите данъци (74.6%), стремежът да се съкратят разходите за труд (66.3%) и желанието да се генерират свободни парични потоци (43,6%). Не малък е делът (24,5%) на тези работодатели, според които една от сериозните причини за посивяването на фирми в бранша е нелоялността на големите играчи към по-малките фирми и липсата на законови облекчения за новообразуваните и малките фирми. Сивата икономика предизвиква противоречиви представи и оценки

Сивата икономика е сложно и вътрешно противоречиво икономическо явление. Да бъдеш в зоната на здрача е и противозаконно, но и примамливо, защото в краткорочен план ползите изглеждат очевидни:

От една страна, 35,7% от работодателите от бранша възприемат сивата икономика като необходимият социално икономически компромис и като напълно нормално явление;

46,9% от работодателите заявяват, че сивите практики са очевидно нарушение на законодателството, но правят уговорката, че тези нарушения са допустими всловия на криза. В същото време, 43,9% от работодателите са на мнение, че на сивата икономика на бива да се гледа като спасителен пояс за оцеляване в условия на криза. Тя е нарушение на законодателството и би следвало да е предмет на санкциониране;

37,7% от работодателите посочват, че даването на пари в пликче (нерегламинтирания плащания) са очевидно нарушение. Успоредно с това, според работодателите тази практика е твърде примамлива, защото дава повече гъвкавост и оперативност при извършването на отделни дейности при създаването на продуктите и тяхното реализиране на вътрешните пазари;

56,2% от работодателите от бранша смятат, че един от общите пороци на българския предприемач е склонността му да прикрива реалните си обороти. Нагласите за обикаляне на законите и регулациите са в основата на широкото разпространение на сивата икономика. Търсенето на вратички и пропуски в закона е почти «национален спорт»; Почти всички изследвани работодатели (95,9%) са на мнение, че сивата икономика ощетява изрядните работодатели, а 91.8% считат, че сивите практики са рай за нечестните и некоректните работодатели. Но че сивата икономика удря по удря по джоба на всички, в това са убедени 94.9% от работодателите от бранша. В огромното си мнозинство (83,6%), работодателите от бранша са категорични, че сивите фирми вредят предимно на работодателите, които работят изцяло на светло;

83,7% от работодателите от бранша са единодушни, че нееднаквата строгост на закона към нарушителите на законодателството е сред главните причини за наличието на сив сектор в страната. Въпреки това, висок е процентът на работодателите (42,8%), които заявяват, че работата в сивия сектор е най-бързият начин за печалба, рискът е малък и заслужава да се поеме;

Според 61,3% от работодателите от бранша неплащането на социални и здравни осигуровки става в еднаква степен по вина и на двете страни – както работодателите, така и работниците са склонни заплащането на осигуровки да се извършва върху суми, по-ниски от реално получаваното възнаграждение. Наетите лица доброволно и солидарно с работодателя се съгласяват част от осигуровките да се «спестят» за сметка на получаването на повече пари на момента. Превенция в съчетание със санкции – един от възможните подходи за ограничаване на сивите практики в бранша Всеки втори от работодателите (50,8%) е на мнение, че ограничаването на сивия сектор в бранша е възможно, но то трябва да става с помощта на добре прецизирани превантивни мерки. За строги санкции срещу нарушителите се изказват едва 16,8% от работодателите в бранша. Една трета от работещите в бранша проявяват «соломоновска мъдрост» и настояват за баланс между превантивните мерки и контрола и санкциите за нарушителите.

39,8% от работодателите от бранша изразяват категоричната си убеденост, че най-ефективният лост, чрез който държавата би могла да регулира процесите по генериране на сиви практики в икономиката, е облекчаването на режимите за лицензиране, сертифициране и регулиране на дейността на икономическите субекти. Защото колкото повече са регулациите, толкова по-голяма е вероятността бизнесът да потърси начини за тяхното избягване.

Икономически целесъобразното поведение има върховенство в работата на предприемача, затова от държавата се очаква да прояви разбиране към потребностите на българския бизнес и чрез пакет от законодателни промени да създаде предпоставки за изваждане на сивите работодатели на светло.

✓ **Сивата икономика в бранш Информационни технологии**

<http://news.den.bg/home/business/%D0%A1%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B2-%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%88-%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B8-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8-?il=bg&nid=4660525&year=2011>

Материалът е част от информационната кампания „Сивата икономика – браншови разрез“ на Асоциацията на индустриалния капитал и отразява оценките и мненията на обхвата и проявленията на неформалната икономика в бранш „Информационни технологии“. Специфика на бранш „Информационните технологии Браншовото изследване показва, че фирмите в областта на информационните технологии в преобладаващата си част (92,9%) са български. Това е един от браншовете с изключително високи нива на частни фирми – само 4% от фирмите в бранша са с над 51% държавно участие. ...

✓ **Сивият сектор в ИТ бранша е в границите между 11 и 25%**

http://cio.bg/4265_siviyat_sektor_v_it_bransha_e_v_granicite_mezhdu_11_i_25.2

Браншово изследване (*) показва, че фирмите в областта на информационните технологии в преобладаващата си част (92,9%) са български. Това е един от браншовете с изключително високи нива на частни фирми – само 4% от фирмите в бранша са с над 51% държавно участие. Впечатляващ е фактът, че 86% от фирмите от бранша са ситириани в София, а останалите 14% работят в по-големите областни градове. Сред фирмите от бранша преобладават малките фирми с наети между 11 и 50 лица (50,1%), значителен е делът (38,7%) и на малките фирми, в които персоналът е до 10 лица. В тази връзка експерти от бранша предупреждават, че раздробеността на интелектуалния потенциал в бранша на малки и средни фирми крие сериозни рискове от установяване на монополизъм от страна на големите фирми в областта на информационните технологии.

Позитивната тенденция обаче е, че независимо от усложняването на ситуацията в бранша поради глобалната финансова криза, фирмените ръководства са проявили гъвкавост и са запазили работещите в бранша специалисти, очевидно с надеждата за по-благоприятни икономически времена. В сравнение с останалите браншове, фирмите от информационните технологии са съхранили почти непроменени нивата на заетите в тях лица.

Сред фирмите от бранша с най-големи пазарни дялове са тези, чиято основна дейност е производството на компютърно оборудване и търговия (42.8%), следвани от фирмите, предоставящи информационни и сервизни услуги (34.7%) и фирмите, които разработват софтуер (30.7%).

Браншовото изследване показва, че връзките с чуждестранни фирми все още е слаба, макар че информационните технологии не биха могли да имат добро развитие без обединяване на усилията в областта с аналогични чужди фирми. Структурата на клиентите на фирмите от бранша е показателна: 57,1% от фирмите работят само с български партньори, 18,4% - работят еднакво добре и с български, и с чуждестранни партньори, а само с чуждестранни партньори работят 8,2% от фирмите в бранша. Това се отразява и на излизането на българския интелектуален продукт на международния пазар. Данните от изследването сочат, че през 2008 г. едва 23.5% от фирмите са имали излаз до външни пазари. През 2009 и 2010 г. този процент се е увеличил с 2.1%, а през 2010 г. 4.1% фирмите са работили преимуществено за външни пазари.

Крайните продукти на бранша са насочени към физическите лица

Характерно за бранша е, че в преобладаващия случай физическите лица са крайни потребители на произведените стоки и услуги. От гледна точка на рисковете за сиви практики, това е основание за повишено внимание – когато крайните потребители са физически лица, това създава «по-благоприятни» условия за такива сиви практики като нефактуриране на реалните продажби, неиздаване на финансови документи за предоставени услуги, продажби на дъмпингови цени. Като краен резултат, предоставянето на услуги и стоки за физически лица «облагодателства» работещите в бранша фирми, като им дава реални възможности да не изваждат «на светло» реалните си обороти и в последствие да плащат по-ниски данъци. Въпрос на фирмена политика и морал е работодателят да реши дали ще остане изряден спрямо държавата или ще бъде изкушен от предоставящите му се ситуации за по-висока рентабилност, срещу компромиси със законодателството.

Сивите практики в бранш «Информационни технологии»

Нивата на сивия сектор в бранша се коментират в контекста на оценките на изследваните работодатели за обхвата на сенчестата икономика в страната като цяло. Работодателите от бранш информационни технологии са склонни да оценяват сивата икономика в национален мащаб в рамките на 20-30%. Съдейки по оценките на работодателите от бранш информационни технологии, сивият сектор в бранша е в границите между 11 и 25% - на това мнение са 42,8% от работодателите в бранша. Всеки четвърти от работодателите от бранша обаче счита, че сивото в бранша не надхвърля 10%. Различията в оценките на работодателите от бранша за нивата сивите практики в дейността на фирмите от бранша са напълно логични. Работодателите се сблъскват с различни реалности и всеки в различна степен търпи ударите на сивия сектор. По-същественото в случая е това, че като цяло работодателите от бранша се обединяват около мнението, че сивите сред тях са в границите между 10 и 25%, което дори в европейски мащаб е едно от средните нива на неспазване на правилата.

Работодателите от бранша асоциират сивата икономика преимуществено с неплащането в пълен размер на дължимите данъци (59.3 %), неплащането на пълния размер на социалните и здравните осигуровки (51,0 %), нефактурирането на продажбите на крайните стоки или услуги (30,4%) и неспазването на данъчните разпоредби (27.6%). Към тези традиционни сиви практики, принципно характерни за всички браншове, работодателите от бранш информационни технологии добавят нелоялната конкуренция (36,7%), която заедно с практиката за копиране на изделия(26,4%) се припознава от тях като един от най-сериозните проблеми на изрядните работодатели от бранша. Повишената чувствителност по отношение на нелоялната конкуренция бе установена още на етапа на дълбочинните интервюта с работодатели от бранша, които в своите разкази за сивите практики в бранша обърнаха сериозно внимание върху нелоялната конкуренция като една от типичните и крайно опасни сиви практики в бранша.

В сравнителен план интерес представляват данните от браншовото изследване за тенденциите в обхвата на сивия сектор в бранш информационни технологии. Според оценките на работодателите от бранша за три времеви точки – 2000, 2006 и 2010 г., в сравнение с 2000 г. сивият сектор в бранша е намалял почти два пъти – ако по мнението на 18,3% от работодателите през 2000 г. сенчестите практики в бранша са били между 25 и 50%, то десет години по-късно сивите практики се оценяват преимуществено в диапазона 11-25%. Ако за 2000 г. 9,2% от работодателите са посочили ниво на сивия сектор в бранша над 75%, то през 2010 г. само 2,0% от работодателите са склонни да оценяват нивото на сивото в бранша на такива екстремни стойности като 75% и повече. Така ако се опитаме да видим сивотата на бранш информационни технологии през очите на работодателите от бранша, би следвало да сме оптимистично настроени – налице е положителна тенденция на ограничаване на сивите практики в бранш и свиването им до «поносими» граници. Според работодателите от бранш информационни технологии, основните причини за работа в зоната на сивата икономика са нежеланието да се заплащат реално дължимите данъци (74.6%), стремежът да се съкратят разходите за труд (66.3%) и желанието да се генерират свободни парични потоци (43,6%). Не малък е делът (24,5%) на тези работодатели, според които една от сериозните причини за посивяването на фирми в бранша е нелоялността на големите играчи към по-малките фирми и липсата на законови облекчения за новообразуваните и малките фирми.

Сивата икономика предизвиква противоречиви представи и оценки

Сивата икономика е сложно и вътрешно противоречиво икономическо явление. Да бъдеш в зоната на здрача е и противозаконно, но и примамливо, защото в краткорочен план ползите изглеждат очевидни:

>> От една страна, 35,7% от работодателите от бранша възприемат сивата икономика като необходимият социално икономически компромис и като напълно нормално явление;

>> 46,9% от работодателите заявяват, че сивите практики са очевидно нарушение на законодателството, но правят уговорката, че тези нарушения са допустими в условия на криза. В същото време, 43,9% от работодателите са на мнение, че на сивата икономика на бива да се гледа като спасителен пояс за оцеляване в условия на криза. Тя е нарушение на законодателството и би следвало да е предмет на санкциониране;

>> 37,7% от работодателите посочват, че даването на пари в пликче (нерегламинтирания плащания) са очевидно нарушение. Успоредно с това, според работодателите тази практика е твърде примамлива, защото дава повече гъвкавост и оперативност при извършването на отделни дейности при създаването на продуктите и тяхното реализиране на вътрешните пазари;

>> 56,2% от работодателите от бранша смятат, че един от общите пороци на българския предприемач е склонността му да прикрива реалните си обороти. Нагласите за обикаляне на законите и регулациите са в основата на широкото разпространение на сивата икономика. Търсенето на вратички и пропуски в закона е почти «национален спорт»;

>> Почти всички изследвани работодатели (95,9%) са на мнение, че сивата икономика ощетява изрядните работодатели, а 91.8% считат, че сивите практики са рай за нечестните и некоректните работодатели. Но че сивата икономика удря по удря по джоба на всички, в това са убедени 94.9% от работодателите от бранша. В огромното си мнозинство (83,6%), работодателите от бранша са категорични, че сивите фирми вредят предимно на работодателите, които работят изцяло на светло;

>> 83,7% от работодателите от бранша са единодушни, че нееднаквата строгост на закона към нарушителите на законодателството е сред главните причини за наличието на сив сектор в страната. Въпреки това, висок е процентът на работодателите (42,8%), които заявяват, че работата в сивия сектор е най-бързият начин за печалба, рискът е малък и заслужава да се поеме;

>> Според 61,3% от работодателите от бранша неплащането на социални и здравни осигуровки става в еднаква степен по вина и на двете страни – както работодателите, така и работниците са склонни заплащането на осигуровки да се извършва върху суми, по-ниски от реално получаваното възнаграждение. Наетите лица доброволно и солидарно с работодателя се съгласяват част от осигуровките да се «спестят» за сметка на получаването на повече пари на момента. Превенция в съчетание със санкции – един от възможните подходи за ограничаване на сивите практики в бранша

>> Всеки втори от работодателите (50,8%) е на мнение, че ограничаването на сивия сектор в бранша е възможно, но то трябва да става с помощта на добре прецизирани превантивни мерки. За строги санкции срещу нарушителите се изказват едва 16,8% от работодателите в бранша. Една трета от работещите в бранша проявяват «соломоновска мъдрост» и настояват за баланс между превантивните мерки и контрола и санкциите за нарушителите.

>> 39,8% от работодателите от бранша изразяват категоричната си убеденост, че най-ефективният лост, чрез който държавата би могла да регулира процесите по генериране на сиви практики в икономиката, е облекчаването на режимите за лицензиране, сертифициране и регулиране на дейността на икономическите субекти. Защото колкото повече са регулациите, толкова по-голяма е вероятността бизнесът да потърси начини за тяхното избягване.

Икономически целесъобразното поведение има върховенство в работата на предприемача, затова от държавата се очаква да прояви разбиране към потребностите на българския бизнес и чрез пакет от законодателни промени да създаде предпоставки за изваждане на сивите работодатели на светло.

* Проучването е реализирано по Оперативна Програма «Развитие на човешките ресурси 2007-2013 г.», проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“. Проектът се осъществява от Асоциация на индустриалния капитал в България, с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз и Република България. Публикуваната статия е предоставена от пресцентъра на Асоциация на индустриалния капитал в България.

bulfax.com

✓ Сивата икономика в бранш "Информационни технологии"

<http://www.bulfax.com/?q=node/2053362>

Материалът е част от информационната кампания „Сивата икономика – браншови разрез“ на Асоциацията на индустриалния капитал и отразява оценките и мненията на обхвата и проявленията на неформалната икономика в бранш „Информационни технологии“. Специфика на бранш „Информационните технологии“ Браншовото изследване показва, че фирмите в областта на информационните технологии в преобладаващата си част (92,9%) са български. Това е един от браншовете с изключително високи нива на частни фирми – само ...

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ Берлин и Париж спасяват еврото с нов европейски договор

http://www.klassa.bg/news/Read/article/188895_%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%BB%D0%B8%D0%BD+%D0%B8+%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B6+%D1%81%D0%BF%D0%B0%D1%81%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D1%82+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE+%D1%81+%D0%BD%D0%BE%D0%B2+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80

Лидерите на Германия и Франция поискаха нов договор за Европейския съюз, който да влезе в сила до март 2012 г. Така ще се гарантира, че дълговата криза от последните месеци няма да се повтори, предадоха световните агенции вчера след работния обяд на френския президент Никола Саркози и германския канцлер Ангела Меркел.

Лидерите на двете най-силни икономики предпочитат документът да бъде одобрен от 27-те членки на ЕС, но биха се съгласили и на споразумение само в рамките на 17-те държави, използващи еврото.

Новият договор ще включва и „автоматични санкции“ срещу непослушните във фискално отношение страни, които допуснат дефицит над 3% от brutния вътрешен продукт (БВП). „Искаме незабавни санкции в случай на неспазване на правилото за вътрешен дефицит от 3%, като тяхното задействане ще може да се блокира само с квалифицирано мнозинство от 85% от участниците по новия договор“, обясни Саркози. А Ангела Меркел бе категорична, че е абсолютно задължително да се покаже, че Европа е сигурно място за инвестиции. Германия е отстъпила от искането си държавите с дефицит над 3% да бъдат съдени от Съда на Европейския съюз. Затова пък всички държави от еврозоната трябва да въведат т.нар. фискален борд, т.е. да включат в конституцията си "златно правило", забраняващо системното поддържане на бюджетни дефицити. „Франция и Германия няма да плащат за дълговете на хората, без да имат право да контролират какво става“, посочи още Саркози.

Париж и Берлин стигнаха до консенсус и по друга критична точка в преговорите по общ спасителен план – емитирането на еврооблигациите. Според тях общите дългови книжа в никакъв случай не представляват решение на кризата. „Как да убедим другите да направят усилията, които в момента правим самите ние, ако още отсега правим дълговете общи? Това няма смисъл“, посочи френският президент.

Предложенията на Берлин и Париж за нов договор в ЕС трябва да бъдат представени в писмо до президента на съюза Херман ван Ромпуй в сряда – ден преди срещата на лидерите на всички държави членки в края на седмицата.

Новините от срещата се приеха оптимистично от фондовите пазари и в края на деня индексите от Европа, Америка и Азия бяха на зелено. Еврото също получи подкрепа.

Часове преди обяда на Саркози и Меркел германският министър на финансите Волфганг Шойбле даде подробности за своя план за спасяване на свръхзадължените страни от еврозоната. Той предлага те да прехвърлят част от своя дълг, който надхвърля 60% от БВП, в специален национален фонд и да го изплащат в продължение на 20 години, като едновременно с това извършат реформи, за да останат техните задължения на поносимо равнище. За Германия това означава „спасителен фонд“, който ще покрива задълженията на федералната държава, провинциите и общините, в размер на около 500 милиарда евро. Дългът на Германия в момента е около 80% от БВП.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Иван Искров: В банките има пари, търси се бизнес

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2011-12-06&article=391557>

- Г-н Искров, завършваме годината в доста напрегната социална обстановка. Прави се пенсионна реформа, срещу която има силен протест. От вашата позиция какви са плюсовете и минусите на готвения проектобюджет 2012?

- БНБ следи за макроикономическото управление на страната, в т.ч. състоянието на дълга и финансовата стабилност. Относно бюджета - водещо за нас е доколко той е прокризисен или стабилизиращ за финансите на страната. И

нелучайно подкрепяме няколко последователни правителства особено с изявите си в чужбина, които независимо от трудностите водят консервативна фискална политика. Похвалното е, че и този бюджет, и то във време на криза, вдъхва на българските и международните инвеститори и наблюдатели предсказуемост със заложения 1,3% бюджетен дефицит. Изключително важно в условията на несигурност на международните пазари би било скоро да се постигне и балансиран бюджет. И второто, което сме препоръчвали на правителството, е да използва всяка възможност за сериозно попълване на фискалния резерв. Нека не забравяме, че през 2013 г. предстоят сериозни плащания по външния дълг. От регулярните ни разговори сме наясно, че правителството осъзнава това. Що се касае до секторните политики, това не е в мандата на БНБ и никога не сме се изказвали по бюджета в тази му част. Това е работа на политиците.

- Гърция събуди тежка криза в Европа. Въпреки задължността си съседите имат по-висок стандарт. Защо България е "отличник" по макропоказатели, но доходите ни са най-ниските в Евросъюза?

- Нека не забравяме кой откъде тръгна! Гърция вече 30 години е част от ЕС и разполага с подкрепата на един мощен икономически съюз. България е в него от 4 г. Но не е само това - гърците не ограбиха и не затвориха голяма част от предприятията си, както стана при нас през 90-те години. Ние забавихме и процесите на либерализация и повишаване на конкурентоспособността на икономиката. След кризата през 1996-97 г. България започна от много ниско ниво. Тогава брутният продукт на глава от населението в България беше 25-26% от средния за ЕС. Сега е 43-44%. Т.е. имаме силно наваксване. Знаем, че много хора тук недоволно ще ме репликират, но това са нашите възможности. Чуваме го от премиер, от финансов министър, от много други разумни хора у нас. Защото днешните, а и утрешните проблеми в Гърция идват от един изкуствено поддържан висок стандарт на живот - цената за това е натрупаният огромен външен дълг. Честно ли е към следващите поколения, които ще плащат този дълг и тоталната неконкурентоспособност на тяхната икономика? В крайна сметка кредиторите ще поръчват музиката оттук насетне.

- Или ще им опростят половината дълг.

- Помнете ми думите - Гърция ще си изпие горчивата чаша до дъно точно така, както ние през 90-те години. Това опрощаване на дълга има висока цена. Ние много добре знаем какво следва, в България сме живели доста години с МВФ. Следват стабилизационни програми, оряване на пенсии и заплати, мониторинг, болезнени реформи. Има една разлика между България през 90-те и Гърция сега - това е, че те влязоха в кризата със здрава банкова система. Това беше много добре и за нас, защото не даде отражение върху българската банкова система. Нашите банки с гръцки капитали работят нормално, имат достатъчно висока капиталова адекватност и никакъв проблем с ликвидността. Зад банките в Гърция е ЕЦБ. Не такава беше ситуацията в България през 90-те години.

- Кризата постави въпрос за съществуването на еврото изобщо. Какво ще се случи?

- Не считам, че еврото ще изчезне и не това е основният въпрос. Гръцката криза извади на бял свят неразрешени проблеми на еврозоната и ЕС още от неговото създаване, в това число и липсата на един добър процес за взимане на решения, както и дефицит на лидерство. За днешните проблеми в еврозоната не са виновни гърците, те са виновни за собствената си криза, но проблемите днес се дължат на колебливите досегашни политически стъпки, на разнопосочното говорене, на прекалено многото публични изяви без реално приложими решения в сърцето на еврозоната. На Германия - лидер на Европейския съюз с огромни отговорности - й отне почти 2 г., за да се опита дори да формулира някакви решения за справяне с кризата. Тук искам да напомня, че интересите на големите държави невинаги съвпадат с тези на малките като нас. Още повече че на фона на кризата с еврото няколко страни се опитват да монополизират вземането на решенията в съюза, без да им пука много доколко това е изгодно за всички останали. Затова се радвам, че ние от българска страна не се съгласяваме много лесно и заедно с други страни от съюза успяхме да спрем някои вредни предложения, а други да смекчим.

- Остава ли приоритет за България присъединяването към еврозоната?

- Ние имаме ангажимент по линия на договора за присъединяването ни към ЕС да влезем и в еврозоната, това не се е променило и ще се случи. Но нека първо видим към какво ще се присъединяваме, в какво ще се превърне самата еврозона. В началото бяхме наивници и оптимисти, разчитахме на прозрачност и последователност и имайки предимствата на валутния борд, си мислехме, че процесът ще е по-лесен. Видя се обаче, че в Европа има равнопоставени и по-равнопоставени страни. Това го виждаме сега и с Шенген. Видя се, че много неща, които с големи претенции се говорят пред публиката, зад кулисите стоят различно. Напоследък дори се вижда как се срещат двама лидери, договарят нещо и след това смятат за достатъчно просто да информират другите. Това изглежда неприемливо за останалите 25 държави и поставя пред нас въпроса - къде сме ние в тези динамични процеси. Защото кризата не е толкова финансова, тя е криза на функционирането на ЕС и на начина на вземане на решения.

- Бихте ли дали пример?

- Мога да ви дам десетки. Например - говорят ни за конкурентоспособност и стабилност. Идеи, срещу които България и много други страни членки нямаме нищо против, приветстваме ги. Зад тези призови обаче понякога се крият неприемливи за нас идеи. Като например общата данъчна основа и хармонизиране на корпоративните данъци. А това е точно обратното на нашия интерес, защото единственият начин да догоним старите членки, трупачи капитал и производствена мощ от столетия, е ние да бъдем с нещо по-атрактивни за инвеститорите. Или вземете призивите за въвеждане на т. нар. данък върху финансовите трансакции. Това е една недомислена идея, която дойде първо от академични кръгове в Европа, поде се от левичарските NGO-та и беше прегърната от популистки политици отляво и отдясно, опитващи се публично да "бичуват" обявените за виновни банки.

- И тук се чуват такива призови.

- За съжаление тази грешна идея се опитват да ни пробутват и някои български политици и синдикалисти, според които данъкът бил справедлив, защото създалите кризата банки трябвало солидарно да участват в нейното разрешаване. Само че пропускат да отбележат, че докато на Запад бюджетът бе пряко ангажиран с многомилиардно

капитализиране на банките, у нас нито един лев на данъкоплатците не е похарчен за тази цел. "Виновността" на банките не е валидна в българския случай. В страни като нашата банковата система не само че не предизвика проблеми, но играе стабилизираща роля в кризата, която тръгна от САЩ и после се разпростря в цял свят. Второ - никой не поставя въпроса защо няма допълнителни данъци върху други индустрии, които също бяха спасявани с държавни средства и субсидии, като например автомобилостроенето или авиационната индустрия? И трето - не се пояснява, че за да има въобще такъв данък, той трябва да бъде глобален, тъй като финансовият бизнес е глобален. Ако обложите един дериватив, финансовият играч ще може пак да го продаде, но не в клона си във Франкфурт, а в Сингапур, например. Не на последно място банката е посредник и като такава този допълнителен "данък популизъм" веднага ще бъде прехвърлен към банковия клиент, калкулирайки го в цената на кредита или услугата. Това са все аргументи, които ние като централна банка заедно с министерството на финансите сме защитавали в различните работни комитети и други форуми в европейските институции. И съм доволен, че тук имаме единна позиция с българското правителство. Защото популизмът не решава проблеми, а води само до порочен кръг и низходяща спирала.

- Очевидно е, че въпросът е политически. Големите държави искат да решават, но те поемат и най-голямата финансова тежест, когато се наложи някой да бъде спасяван.

- Това изглежда така само на пръв поглед. Вземете за пример бъдещия постоянен Европейски механизъм за стабилност (ЕМС), който тепърва ще се ратифицира от страните. Там според някои предварителни оценки относителната тежест за по-бедните страни като България ще бъде най-голяма - ние ще трябва да внесем в капитала на ЕМС над 8% от БВП, срещу по-малко от 6% за Германия и около 3% за Люксембург. Кой плаща повече? Едно е да вземете 1000 евро от човек с доходи 10 000 евро, друго е да вземете 500 евро от човек с доходи 1000 евро, нали? Това са все примери защо всичките 27 страни, в т.ч. и малките като България, трябва да бъдем конструктивни, но и активни на масата за преговори. Затова и се присъединихме към пакта "Евро". Трябва отсега да е ясно, че далеч няма да сме съгласни с всяко предложение. Както и досега ще отстояваме интересите преди всичко на нашите граждани и фирми.

- А как ще продължи да съществува еврозоната?

- Във валутния съюз са необходими промени и определено ще се отиде към по-голяма фискална централизация. Но въпросът не е само в това. Трябва да има дисциплина и да се спазват правилата, а не само да се измислят нови правила. Просто някой трябва да отговори на въпроса защо не се взеха мерки още преди няколко години? Тогава всеки се беше фокусирал да критикува новите членки България и Румъния, понеже е най-лесно. Оказа се обаче, че гнилата част на ябълката е в самата еврозона. На една от последните си пресконференции като президент на ЕЦБ Трише припомни, че именно Германия, Франция и Италия първи отслабиха Пакта за стабилност и растеж през 2005 г. Как тогава ще спрат "виртуози" като гърците или португалците? И сега имаме еврокомисар, който да предлага санкции при прекомерен дълг или бюджетен дефицит. Така че правила са предвидени, само че не се спазват.

- Трябва ли да има механизъм за излизане на държави от валутния съюз като наказателна мярка?

- Какво би помогнало и на кого, ако една задлъжняла държава излезе от еврозоната? В икономически и финансов план това ще бъде с ефекта на ядрена бомба, и то не само за тази държава. Прекалено се доверявате на приказките на Рубини, Сорос и куп други подобни. За жалост и български евродепутат тези дни се включи в този хор, правейки изключително неприятни внушения, независимо че получава доходите си в евро от същите европейски институции. Бъдете критични като медии към този тип анализатори и спекуланти. Защото понякога точно медиите им вършат чудесна работа, при това безплатно. А не трябва да се забравя, че финансовите пазари са поне 90% психика и едва 10% фундаментални фактори.

- Нека се върнем у нас, където банките продължават да не кредитират.

- Това не отговаря на фактите. Банките не са спрели да кредитират от 2008 г. Разбира се, не в обемите отпреди кризата. Но тогава имаше и небалансиран растеж в полза на някои сектори, например в областта на недвижимата собственост. Банките у нас в момента кредитират точно толкова, колкото и в еврозоната. В България ръстът на вземанията по заеми към фирми и домакинства на годишна база е 2,3% към септември, а в еврозоната - 2,9%, но с едно голямо уточнение. Банковият сектор работи, без БНБ да е похарчила нито един лев за стимулирането му, нито пък банките в България са имали достъп до много евтиния финансов ресурс от ЕЦБ. А вижте какво се случи в еврозоната - изляха се стотици милиарди, предприеха се куп програми за финансиране на бизнеса. Постоянно в Брюксел си чешат езика с достъпа до кредити на малкия и среден бизнес. И какво - 2.9%. Никой не е по-умен от пазара. Той ще покаже колко е необходимият кредит, който може да бъде абсорбиран от икономиката. Няма как банките да кредитират повече, отколкото е платежоспособното търсене.

- Има ли тогава нужда БНБ да вземе мерки да се насърчи кредитирането?

- Задачата на БНБ е поддържане на стабилността на банковата система и защита на интересите на вложителите. Мерките, които предприехме в началото на кризата, бяха свързани с освобождаване на ликвидност в онзи критичен момент. БНБ направи също и съответните промени в регулациите на кредитирането, за да може банките и техните клиенти да са по-гъвкави при предоговаряне на стари и затруднени кредити. Облекчихме много регулации. Сега междубанковият пазар у нас е спокоен, на него нямаме такива резки движения, както в еврозоната например. Той е най-добрият индикатор за "температурата" на банките. Те са готови да подкрепят растежа. Който може да прави бизнес, ще има нужда от кредит и ще го получи. Банките са в добро здраве и са пълни с пари. Кредитът обаче не е някаква фикс идея. В същото време обаче спестовността расте и депозитите се увеличават с доста по-големи темпове. Несигурността кара хората да се въздържат от големи инвестиции и потребление. Депозитите от граждани и фирми нарастват с 13% на годишна база към октомври. Това показва, че хората и фирмите имат доверие в банките. Не достига обаче платежоспособно търсене на кредити.

- Не се ли изтеглят средства към банките майки?
- Няма целенасочено и неконтролирано изтегляне. Това, което наблюдаваме, е един естествен пазарен процес на намаляване на задълженията към банките майки. Когато банките тук нямат възможност да пласират заетите отвън средства, а в същото време плащат за тях лихви, защо трябва те да държат този скъп ресурс? Затова го връщат в степента, в която не им е необходим. Но постепенно, което не създава напрежение в системата.
- Съществува ли тенденция за депозити да се предпочитат левът за сметка на еврото?
- Има малко по-бързо нарастване на депозитите в левове, но това е обяснимо. Левът е точно толкова стабилен, колкото и еврото, а лихвите по левовите депозити са по-високи. Левът и еврото са равнопоставени валути в България поради борда.
- Вие в каква валута спестявате?
- Добре знаете от декларацията ми, че семейството ми държи спестяванията си в левове в банки в България. Подчертавам обаче, че не съм финансов консултант, за да съветвам читателите в какво да инвестират. Най-добре е всеки да инвестира в продукт, който познава и може да разбере. Всеки трябва да разчита на собствените си знания и предпочитания и да си отваря очите, особено за дребните букви в договорите. Не бива да очаква, че някой друг - било Комисията за защита на потребителите, било БНБ - трябва да мисли вместо него! Българинът е оцелял толкова столетия на кръстопътя, защото са ни държали нашето трудолюбие, здрав разум, спестовност. Тук мога да припомня думите на банкера Иван Буров, който не е толкова известен като своя брат, политика и банкер Атанас Буров. Та той е написал следното: "Доходността е един въпрос, който почти не се поставя за банкинера. Банкинерът трябва да е заможен човек, който да не ламти за голяма печалба. Бавно, но сигурно. Това трябва да бъде неговото правило."
- Все повече растат и банковите такси. Може би така трезорите компенсират приходите си от кредитиране?
- Делът на нетните приходи на банките от лихви остава колкото отпреди кризата - около 74% от приходите на банковата система към септември, при 75% в края на 2008 г. Делът на нетните приходи от такси и комисиони също се задържа почти непроменен - съответно 20% и 21% сега и преди. Това, което впечатлява хората, е постоянното вдигане на таксите. Но то е неминуемо. Защото банките извършват съответните операции, които струват скъпо - зареждането с касови наличности, поддържането на все по-скъпи хардуер и софтуер, заплати за тези специалисти, разходи по сигурността и безброй други. Затова няма как да не нарастват банковите такси. Хората се впечатляват при повишаването им и заради това, че тръгнахме от много ниска база. Не мога да обещавам на читателите ви, че таксите няма да растат. Банката не е благотворителна организация, а капиталистическо предприятие.
- Тази година се случи обединяване на две банки в Гърция, което ще доведе до разместване и на българския банков пазар. Очаквате ли появяване на нови играчи?
- В процес е консолидация на две от най-големите банки в Гърция, които в резултат на кризата искат да бъдат по-стабилни и конкурентни играчи. Ние насърчаваме укрепването на всички банки и затова вече дадохме предварително съгласие за обединяването на подразделенията им в България. Тези процеси ги има и вероятно ще стават повече, особено в еврозоната. Важно е да отбележим, че независимо от кризата и нарастването на лошите кредити и липсата на нов бизнес нашите банки успяха в тези години, без да ползват един лев на българския данъкоплатец, да поддържат високи нива на капитал, на буфери срещу рисковете. Нещо, което не се случи в страните, откъдето често ни поучават. Европейският банков орган и финансовите министри на ЕС наскоро изискаха от всички банки да постигнат 9% адекватност на първичния капитал до края на месец юни 2012 г., с което да покриват рисковете. Което е голям проблем за много страни членки и по тази причина ще се наложи някои банки в чужбина да бъдат подкрепени и от правителствата, включително временно национализирани. Обърнете внимание, че в България нямаме банка с под 10% адекватност на първичния капитал, а средно за системата показателят е 15,6%. Всичко това се дължи на разумното управление на банките, но и на изключително консервативен надзор, налаган от БНБ повече от 10 г. Не правим никакъв компромис с капитала и стабилността на банките, за да може хората да са спокойни и да се съсредоточат върху всекидневието си - семейството, децата, работата.
- Очаквате ли по-малки банки да потърсят нови собственици?
- Това вече се случва, през тази година три банки имат нови собственици, които инвестираха допълнителен капитал, за да ги укрепят. Така че хората у нас да бъдат спокойни за вложенията си. Компромис по отношение на сигурността БНБ никога не прави.

Невена Мирчева

По случай 6 декември - Никулден и празник на банкера, пожелавам здраве и успехи на всички колеги в българския банков сектор. В днешното време на изпитания за реалната икономика банкиерите са тези, които да стоят в подкрепа на своите клиенти и да им помагат според своите възможности. Защото е лесно да бъдеш банкиер във време на растеж и кредитен бум, но истинското професионално призвание се проверява най-вече в период на трудности. И нека днес си припомним една подходяща за случая мисъл - трудните времена отминават, но коравите хора остават. Още веднъж - честит празник на всички български банкиери и техните семейства!

✓ Брюксел дава на Румъния, на нас – не

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2011-12-06&article=391574>

3 милиарда евро ще даде Брюксел на закъсалите в кризата държави. Страната ни обаче не е сред тях. "България се чувства измамена от ЕС заради нов план за допълнително подпомагане на някои страни членки в осъществяването на съвместни проекти със средства от еврофондове", съобщи вчера електронното издание EurActiv, цитирайки висш български дипломат. През лятото ЕК предложи увеличение на кофинансирането от ЕС за кохезионните политики, рибарството и развитието на селските райони за икономики в криза и такива с проблеми в платежния баланс - Гърция, Ирландия, Португалия, Румъния, Латвия и Унгария. Брюксел няма да увеличава бюджета за тези проекти, но ще вдигне

дела на финансиране в тях. Така например финансовия дял, който ЕС предоставя в съвместни проекти с Гърция, нараства от максимум 78% на 95%. Това означава, че на гръцкото правителство няма да се налага да осигурява 15-те процента, които обикновено се изискват от страните членки, а само до 5% от цената на проекта. Така ще може да се реализират проекти, които иначе не биха минали заради недостатъчното собствено финансиране. Макар че България е най-бедната страна членка на ЕС, тя бе изключена от плана за подпомагане на икономиките в криза, тъй като макроикономическите ѝ показатели са стабилни. Планът бе одобрен преди дни в Европарламента и на 12 декември предстои да мине през съвета на транспортните министри. Той обаче предизвика недоволството на български дипломати.

"Не сме в позиция да блокираме това решение", коментира пред EurActiv висш български дипломат ден след като Европарламентът одобри предложението. Страните, които спазват стриктна финансова дисциплина, не би трябвало да бъдат наказвани, а тези, които не спазват, не би трябвало да бъдат възнаграждавани, допълва дипломатът. Думите му бяха повторени вчера и от премиера Бойко Борисов, който разговаря в Министерски съвет с премиера на Дания Хеле Торнинг-Смит. Освен наказание за държавите, неспазващи изискванията за бюджетен дефицит в ЕС, трябва да се помисли за бонуси за държавите, които спазват финансовата дисциплина, заяви Борисов. По думите му и двете страни смятат, че са необходими малки промени в Лисабонския договор, за да се излезе бързо от кризата. След разговорите Хеле Торнинг-Смит заяви, че подкрепя разширяването на Шенген и приемането на България и Румъния в него.

[Вестник Труд](#)

✓ Обмислят пенсионна възраст за МВР и военни

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1139298>

В управляващата партия обмислят въвеждане на пенсионна възраст, под която военните и полицаите да не могат да излизат в пенсия.

"Трябва да се мисли за пенсионна възраст и за тези две групи, каквато имат другите работници и служители". Това заяви в интервю за "Труд" шефката на бюджетната комисия в парламента Менда Стоянова.

В момента за заетите в системите на МВР и Министерството на отбраната има само изискване за стаж. От 1 януари 2012 г. необходимият трудов стаж в системата ще се увеличи от 25 на 27 години.

За военната служба има въведено и понятие "пределна възраст", над която лицето трябва задължително да излезе в пенсия. За войниците и матросите границата е 45 години, за сержантите, кандидат-офицерите и младшите офицери - 50 години.

Най-дълго могат да служат на България генералите - до 60-годишна възраст.

Според Менда Стоянова това не е достатъчно - полицаи и военни пак остават най-привилегированите групи в обществото.

Миналата седмица вицепремиерът Цветан Цветанов защити ранното пенсиониране в системата на МВР с мотива, че на един полицай на 55 години ще му бъде трудно да гони по улиците 25-30-годишни бандити.

"Не всички гонят престъпници по улиците. Въпрос на вътрешна политика е как се разпределя работата в съответното министерство", отвърна Менда Стоянова.

В рамките на няколко дни това е втори сериозен фактор в ГЕРБ, който напуска за въвеждане на пенсионна възраст за полицаи и военнослужещи.

"Хубава тема, която може да се обсъди в един следващ пакет от мерки, свързани с оптимизацията на осигурителната система". Това заяви пред "Нова телевизия" в петък заместник-министърът на финансите Владислав Горанов.

Темата може да се обсъди в допълнителни разговори. Има още неща, които биха могли да бъдат направени в пенсионната система, добави Горанов.

От 1 януари 2012 г. пенсионната възраст за всички категории започва да се вдига с по 4 месеца на година. Така жените от най-масовата трета категория труд ще се пенсионират на 60 години и 4 месеца, а мъжете - на 63 години и 4 месеца.

Крайната цел е да се достигне 63 години за жените и 65 години за мъжете. Това ще стане съответно през 2019 и 2017 г. Вдигането на пенсионната възраст беше одобрено от бюджетната комисия в парламента. За окончателното му приемане предстои още едно гласуване - в зала на второ четене, което ще е през тази седмица.

От 2012 г. и необходимият трудов стаж за III категория ще расте с по 4 месеца. До плавния вариант на реформата, известен като "4 x 4", се стигна след протести пред Народното събрание и преговори със синдикатите.

От ГЕРБ първоначално предложиха други варианти на профсъюзите. Имаше идея възрастта за пенсиониране да се вдигне с една година от 2012 г., но само за III категория труд. Синдикатите обаче я отхвърлиха. След това управляващите омекнаха допълнително и предложиха увеличение с 4 месеца от догодина, пак само за III категория.

Положителната развръзка беше близо - синдикатите обещаха да обмислят идеята. Но на другия ден управляващите се втвърдиха и скорострелно одобриха варианта с по 4 месеца за всички категории. Това отново разгневи КНСБ и КТ "Подкрепа", които сега готвят нови протести.

[Вестник Сега](#)

✓ Прогнозите за смъртта на еврото са силно преувеличени

<http://www.segabg.com/article.php?id=580754>

През последния месец навярно поне една трета от коментарите по икономически теми включват под една или друга форма размишления върху евентуалния крах на еврото или изчезването на общата европейска валута изобщо.

Интересното е, че в много голяма степен най-активните вещатели на смъртта на еврото са експерти и представители на

организации и компании, които само допреди няколко месеца се опитваха да убедят широката публика, че проблем в Еврозоната няма. Всичко това има логични основания.

Но все пак нужна е малко предистория, за да стане ясно, че проблемите на голяма част от европейските страни нямат нищо общо с ползването на обща валута. Много икономисти твърдят, че икономики с различна степен на развитие не могат да ползват общи пари. Историята обаче говори друго - например златото е било използвано като глобални пари, без това да пречи на развитието и търговията. В рамките на една национална държава, региони с различни доходи и бизнес използват обща валута. В страните със слаби валути пък често се наблюдава валутна субституция, т.е. някоя от световните резервни валути се използва и за вътрешна размяна (долар, евро, а преди - германска марка, и др. под.). Защо за тези най-често бедни и изостанали страни използването на обща валута с развитите страни не води до подобни кризи като настоящата?

Какъв тогава е проблемът на Еврозоната?

Най-накрая инвеститорите и анализаторите прозряха, че част от страните са притиснати от едновременното действие на три фактора - нисък растеж и конкурентоспособност, високи дефицити в публичните финанси и банков сектор, поел твърде много риск. Но загубата на конкурентоспособност е резултат от вътрешни политики. Правителствата ограничават гъвкавостта на пазара на труда и задушават бизнеса с регулации, повишават социалните плащания, увеличават непроизводителната заетост в публичния сектор, финансират скъпи инвестиционни проекти. Така местните предприятия губят конкурентоспособност на международния пазар. Но вместо реформи те дълго време "крепяха положението" с цената на все по-високи бюджетни дефицити, за да могат да продължат със социалните плащания, а бизнесът ставаше все по-зависим от държавни поръчки и вътрешно потребление. Нежеланието за създаване на функциониращата пазарна икономика (да, точно това, което искаше от България и другите кандидатки Европейската комисия, не направиха много от "старите" членки) сега дава стагнираща икономика, което поставя под съмнение платежеспособността на правителствата и банковия сектор.

Преди еврото бюджетното разхищение и антипазарните регулации се наказваха - било чрез високи лихви, било чрез девалвация на местната валута. На теория, според замисъла на ЕС и европейския валутен съюз, всяка страна би следвало да е отговорна за държавния си дълг - оттам би следвало пазарите на дълг и лихвените нива да са "спирачка" пред действия, които застрашават платежеспособността и конкурентоспособността на реалния сектор. От своя страна търговските банки във всяка страна би следвало да носят сами риска от дейността си и съответно да кредитират при условия и лихви, съответстващи на опасностите пред длъжниците. Колкото и парадоксално да звучи на някои, развитието от последния месец са "нормалното" - Италия трябва да плаща по-високи лихви от Германия например, обратното би било в противоречие с икономическата логика. И точно когато стимулите се подредиха така, че да насърчават "добрата" политика и да "наказват" лошата, започнаха да се разпространяват катастрофичните сценарии за разпад на Еврозоната и изчезване на общата валута. Защо?

Първо,

излизането на една страна от Еврозоната не е катастрофа за еврото

То си работеше без Гърция, без Малта, Кипър, Естония, Словения и Словакия - преди тези страни да се присъединят. Великобритания пък - откъдето излизат най-много критики за еврото - дори със собствена монетарна политика е силно интегрирана търговски и финансово с "континента". Така че напускане или изгонване на страна от Еврозоната не би разрушило само по себе си доверието в останалите страни участнички или в стабилността на валутата като цяло.

Обратно, това би било огромна грешка за напускащия. Всъщност гърците много добре разбират това - затова и непрестанно търсеха начин да решат проблемите си, оставяйки част от еврото. По това (поне) има консенсус между техните политици и широката публика. Още повече подобна стъпка няма да реши проблема на правителството, тъй като дългът е деноминиран в евро - ако то откаже да върне същата стойност, на практика ще обяви неплатежеспособност ("дефолт"), точно както и ако в момента откаже да плати дължимата вноска на падеж. Не решава и проблемите на банковата система, която вероятно ще бъде срината от паника за дни.

Вторият вариант на "разпад" включва хипотеза за подредено ликвидиране на Еврозоната по подобие на създаването ѝ. Събират се правителствата и решават примерно след 1 година да закрият ЕЦБ и да върнат собствените си валути при определен първоначален курс. Това отново не решава нито един от икономическите структурни проблеми. Италия и Гърция пак ще имат много дълг и нисък растеж, Испания пак ще има твърде много банкови кредити, насочени към недвижими имоти, а германските, френските и италианските банки пак ще са зависими от доверието към държавните облигации. Към това трябва да добавим шока от връщането на валутния риск на финансовите пазари, което ще добави значителна рискова премия към цената на капитала. Дори Германия - за която всички казват, че ще спечели, ако върне марката и разруши Еврозоната - в крайна сметка ще загуби от подобен сценарий.

Това, което защитава германското правителство (подкрепено от други относително дисциплинирани държави), е план за реформи в Еврозоната, който да разреши първопричините за настоящата криза и да предотврати повторението ѝ. За да се реализира този план,

политически е наложително да има "тояга и морков"

- т.е. спасяването на някои правителства и част от банковия сектор да става при изпълнение на условия. А условията са реформи за либерализация на пазарите, които да създадат устойчив растеж в частния сектор, дисциплина в публичния сектор за свиване на дефицитите и повече капитал и по-малко кредитен риск в банките.

В краткосрочен план тези реформи ще създадат трудности: на политиците, които ще трябва да орязват разходи; на част от бизнеса, който зависи от обществени поръчки и ще намали приходите си; на акционерите и мениджърите на част от банките, които ще трябва да загубят част от контрола си, приемайки нови акционери; на част от индустрията, която продава на домакинства, потребявайки твърде много на кредит. Тези групи имат съвсем очевиден интерес

"партието" да продължи без реформи

- например чрез въвеждане на общи (евро) облигации или чрез печатането на пари от Европейската централна банка. Именно за да убедят широката общественост, че това трябва да се приеме, за да се избегне някаква катастрофа. Точно тези алтернативи обаче ще доведат до крах - еврото ще съществува, но в една зона на висока инфлация, стагнация и дисфункционална социална система.

Лъчезар Богданов, Industry Watch